

Valtuustoaloite 14.4.2025

Kutsuliikenteen pilotointi Vesilahdessa

Kutsuliikenne on kutsupohjainen joukkoliikenteen palvelu, jonka reitit muodostetaan automaattisesti asiakkaiden tilausten pohjalta. Samaan suuntaan kulkevia matkustajia yhdistellään samoille reiteille. Asiakas tilaa kyydin osoitteesta osoitteeseen (kuten taksin), ja sovellus tai asiakaspalvelija kertoo mistä asiakas noudetaan. Esimerkiksi läheisestä kadunkulmasta. Kyydin voi tilata tarvittaessa tai etukäteen. Kutsuliikenne muistuttaa palvelulinjaa, mutta on selkeästi suunnattu ja brändätty kaikkien käyttöön.

Kutsuliikennettä on Suomessa testattu ainakin Helsingissä, Uudessakaupungissa, Riihimäellä, Inkoossa, Porvoossa, Pietarsaareissa, Paimiossa, Liedossa, Naantalissa, Kaarinassa ja Akaassa. Erilaisia toimintamalleja löytyy mm. edellämainituista kunnista ja kaupungeista, joista voidaan ottaa mallia kutsu- ja asiointiliikenteen kehittämiseksi Vesilahdessa. Naapurikuntamme Akaa on ollut mukana 2023 Traficomin hankkeessa.

Riihimäellä alkoi kesällä 2022 kokeilu, jossa osa tavallisista paikallisbusseista korvattiin tilattavilla R-kyhydeillä. R-kyhydit ovat olleet hyvin suosittuja, ja joihinkin aikoihin autoihin ei mahdu enempää tilauksia. Joillekin reiteille on jouduttu palauttamaan normaalit bussit.

Riihimäki ja kolme muuta kuntaa ovat saaneet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta yhteensä runsaat 120 000 euroa Matkahuollon kanssa toteutettavien kutsuliikennekokeilujen hiomiseen. Matkahuolto kysyi vuonna 2022 kutsuliikennettä käyttäneiltä asiakkailtaan, oliko uusi liikkumismuoto vaikuttanut oman auton käyttöön. Porvoon Kyläkyhydin käyttäjistä 58 prosenttia kertoi korvanneensa kutsukyhydillä oman auton. Riihimäellä osuus oli 18 prosenttia ja Uudessakaupungissa, Inkoossa ja Akaassa miltei kolmannes.

Toimiva ja tarpeisiin vastaava kutsu- ja palveluliikenne palvelisi kaikkia ikäryhmiä. Reittiliikenteen ja kutsuohjatun liikenteen yhdistelmä vahvistaisi palvelun saatavuutta ja mahdollistaisi joukkoliikenteen helpomman käytön ja palvelisi asukkaita. Tarve syöttöliikenteelle olisi aamuisin ja iltaisin, päivisin kuljetus voisi keskittyä esimerkiksi kutsuliikenteeseen. Samalla tulisi olla huomioitu koulukuljetusten ja kutsuliikenteen yhteensovitus.

Kutsuliikenne yhdistyy parhaimmillaan saumattomaksi osaksi muuta reittiliikennettä ja matkaketjua. Mitä paremmin asiakas voi suunnitella ennalta koko matkaketjun, sen houkuttelevammaksi vaihtoehto muodostuu. Koulukyhydit tulisi suunnitella niin, että ne ovat avoimia muillekin kuin kyytiin oikeutetuille koululaisille, jos autossa on tilaa. Tämä voisi auttaa reittiliikenteen tekemistä saavutettavammaksi kaikille kuntalaisille.

Vesilahti edustaa pitkien etäisyyksien varrella sijaitsevien kylien kuntaa. Joukkoliikenne nykyisellään palvelee vain VT301:n varressa asuvia kuntalaisia. Kyliltä on 5 – 30 kilometriä lähimmille joukkoliikenteen pysäkeille.

Kuntamme on pinta-alaltaan suuri ja monet kuntalaiset asuvat haja-asutusalueella. Lisääntyvässä määrin myös ikäihmisten määrä haja-asutusalueilla lisääntyy koko ajan. Palvelut ovat keskittyneet kahteen taajamaan. Vesilahdessa on monta kylää, joista ei pääse kulkemaan julkisella kulkuneuvolla. Asiointi- ja kutsuliikenne vahvistaisivat osallisuutta ja tukisivat kotona asumista.

Kutsu- ja asiointikyyti vähentää eriarvoisuutta ja helpottaa heikoimmassa asemassa olevien liikkumista. Sosiaaliperusteisten ja vammaispalvelulain mukaisten kyytien määrää on vähennetty tuntuvasti. Myös niiden myöntämisperusteita on tiukennettu. Kutsu- ja asiointikyyti vastaa myös näiden käyttäjäryhmien tarpeisiin, voi vähentää ikäihmisten yksinäisyyttä ja sitä, että he jäävät yksin kotiin.

Julkisen liikenteen puuttuminen on yksi kuntamme keskeisiä haasteita. Nykyinen palveluliikenne ei palvele kaikenikäisiä. Se ei myöskään mahdollista riittävästi kuntalaisten osallistumista hyvinvointia edistäviin harrastus- ja kokoontumistilaisuuksiin. Esimerkiksi Vesilahden Seurakunnan järjestämät Olopäivät, eikä pidempiaikaista asiointia, esimerkiksi terveyskeskus, kauppa ja kirjasto samalla käynnillä. Kutsuliikenne vastaa osaltaan myös tähän haasteeseen.

Esitämme, että Vesilahden kunta pilotoi ja ryhtyy kehittämään kutsu- ja asiointiliikennettä Vesilahteen huomioiden kuntarajat ylittävän yhteistyön mahdollisuudet.

Vesilahdessa 14.4.2025

Valtuutettu Tanja Salo (PS) ja valtuutettu Aura Elliott (KD)

Liitteenä Vesilahden vanhusneuvoston 8.3.2024 lausunto koulumatka- asiointi- ja joukkoliikennejärjestelmien yhteensovittamisesta sekä palveluiden asiakaslähtöisestä kehittämisestä.